

Ο Φ.Ο.Σ. Γ.Π.Α. στα δάση, τα ρέματα και τους καταρράκτες της Ροδόπης.

Μεταξύ των ορεινών συγκροτημάτων της Ελλάδος, η Ροδόπη, ευρισκόμενη κατά μήκος των βορείων συνόρων με την Βουλγαρία φαντάζει, για πολλούς κατοίκους νοτιότερων περιοχών της χώρας μας, ως μία απομακρυσμένη, άγνωστη, απομονωμένη περιοχή, γεμάτη όμως με πυκνά δάση, πλούσια νερά και πολλές άλλες φυσικές ομορφιές.

Η οροσειρά της Ροδόπης έχει συνολική έκταση περί τα 18.000 Km², από τα οποία όμως μόνο το 18% ανήκει στην Ελλάδα. Εντός της Βουλγαρίας, η Ροδόπη φτάνει έως τον ποταμό Έβρο (Μαρίτσα), ο οποίος με κατεύθυνση από δυτικά προς ανατολικά, την χωρίζει από μία άλλη, βορειότερη οροσειρά, αυτή του Αίμου (Βαλκάνια Όρη), η οποία έχει δώσει και το όνομά

της στη Χερσόνησο των Βαλκανίων (Χερσόνησος του Αίμου). Κατά την Ελληνική Μυθολογία η Ροδόπη ήταν βασίλισσα της Θράκης, αδελφή και σύζυγος του Αίμου, που οι θεοί μεταμόρφωσαν σε βουνά ως τιμωρία για την αλαζονεία που επεδείκνυαν συγκρίνοντας τους εαυτούς τους με το Δία και την Ήρα.

Στα νότια, η Ροδόπη εκτείνεται στην Ελλάδα, σε μήκος περίπου 190 χλμ., ανάμεσα από τους ποταμούς Έβρο (ανατολικά) και Νέστο (δυτικά), χωρίζεται δε με την κοιλάδα του ποταμού Κομφάτου σε δύο τμήματα, την Ανατολική και τη Δυτική Ροδόπη. Η υψηλότερη κορυφή της στην Ελλάδα, η Ντελιμπόσκα (1.953 μ.), βρίσκεται στη Δυτική Ροδόπη, κοντά στα

Ελληνοβουλγαρικά σύνορα. Η Ανατολική Ροδόπη έχει χαμηλότερους ορεινούς όγκους και αρκετά κατοικημένα χωριά.

Βουνό με ιδιαίτερα σημαντικό οικολογικό και όχι μόνο ενδιαφέρον η Ροδόπη, προσελκύει τα τελευταία χρόνια πολλούς επισκέπτες, οι οποίοι χαίρονται τις ομορφιές της και περιοχές όπως το Παρθένο Δάσος, ο Ελατιάς (ή Καρά Ντερέ), το Φρακτό (ή Ζαγκραντένια), η Βελαώρα, το Δάσος Χαϊντούς, η οροσειρά της Κούλας κ.ά. αρχίζουν να γίνονται γνωστές όχι μόνο στους φυσιολάτρες, αλλά και στον πολύ κόσμο που θέλει να βρεθεί το καλοκαίρι σε ένα πραγματικά δροσερό, καθαρό και πράσινο περιβάλλον.

Παρότι απομακρυσμένο από την Αθήνα το ορεινό αυτό συγκρότημα, ο Σύλλογός μας το έχει επισκεφτεί ήδη δύο φορές. Η πρώτη στις 20-23 Οκτωβρίου 2017 και η δεύτερη στις 18-21 Ιουλίου 2018.

1^η: Στο Παρανέστι, Φρακτό, Βραχόκηπο και τα στενά του Νέστου (20-23.10.2017).

Η πρώτη επίσκεψή μας αφορούσε το περίφημο Φρακτό. Βάση μας αποτέλεσε η κοντινή σε αυτό κωμόπολη Παρανέστι του Ν. Δράμας, όπου μετά από ολονύκτιο ταξίδι με το λεωφορείο φτάσαμε στις 8 το πρωί της 21^{ης} Οκτωβρίου 2017 και αμέσως τακτοποιηθήκαμε στα σπιτάκια του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.), που ευγενώς μας παραχωρήθηκαν μετά από συνεννόηση με το διευθυντή του Κέντρου

Γιώργο Καρυπίδη όπου και θα πραγματοποιούσαμε σχετικές διαλέξεις σχετικού περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος. Πάλι μετά από συνεννόησή μας, ο Ορέστης Μπόσκος,

γνώστης της περιοχής, μας περίμενε στο χώρο του από όπου λίγο αργότερα με τον απαραίτητο εξοπλισμό που ο ίδιος μας προμήθευσε θα απολαμβάναμε την κατάβαση με φουσκωτές βάρκες (rafting) ενός τμήματος του ποταμού Νέστου. Στο πλαίσιο του εναλλακτικού τουρισμού, ως στοιχείου και του αγροτουρισμού τα τελευταία χρόνια, τέτοιες δραστηριότητες (ποδήλατο βουνού, αλεξίπτωτο πλαιγιάς, διάσχιση φαραγγιών, οικομονοπάτια κ.ά.) έχουν αναπτυχθεί στη χώρα μας συνεισφέροντας στην οικονομία και ανάδειξη πολλών περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλους και είναι τούτο σημαντικό στοιχείο συγκράτησης του πληθυσμού στην ύπαιθρο.

Πράγματι η όλη προετοιμασία και αυτή καθαυτή η κατάβαση με τις φουσκωτές βάρκες, που

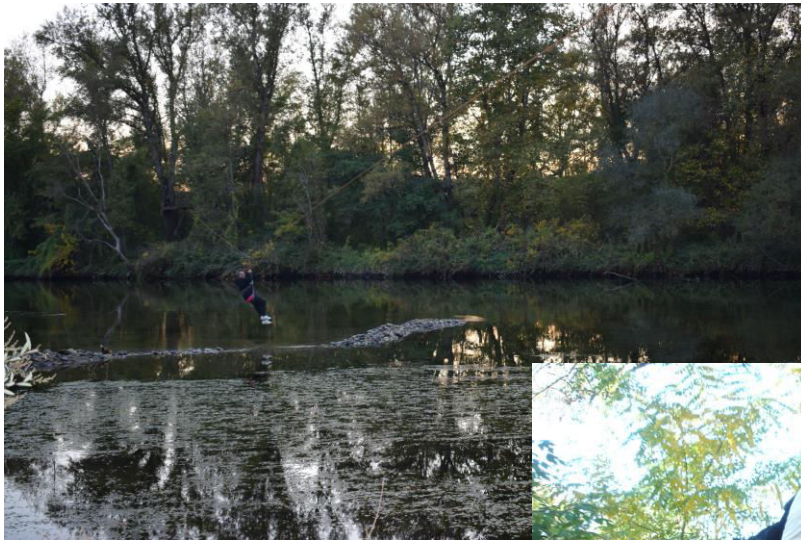
διήρκησε για περίπου τέσσερις ώρες, ήταν μία εμπειρία πρωτόγνωρη για πολλούς από τους συμμετέχοντες. Η επαφή με το υδάτινο στοιχείο, πάντα αναζωογονητική, έδωσε την κούραση της νυχτερινή διαδρομής με το λεωφορείο

ώστε γρήγορα να βρεθούμε με απίστευτη διάθεση, με γέλια και πειράγματα, άλλοτε βουτώντας μέσα στο νερό και άλλοτε πάνω στις βάρκες έως ότου φτάσαμε στο σημείο κοντά στη γέφυρα του Νέστου στο Παρανέστι και εκεί, ως συνέχεια και παραβλέποντας το κρύο που ήδη αρχίσαμε να αισθανόμαστε, ορισμένοι, με την προτροπή της νεαρής Παναγιώτας, κόρης του Ορέστη, δεν φοβήθηκαν να βουτήξουν ψηλά από τη γέφυρα

αυτή στα κρύα νερά του Νέστου. Και ως να μην έφθανε αυτό σχεδόν όλοι συνέχισαν κάνοντας τοξοβολία, αναρρίχηση σε τεχνητή πίστα, αλλά και πέρασμα του ποταμού σε

συρματόσχοινα (flying fox), με πρωτεργάτη ποια άλλη... την Κατερίνα Θοδωρή, ένθερμη συμμετέχουσα ανελλιπώς των εξορμήσεων του Συλλόγου μας. Αφού στεγνώσαμε και

απολαύσαμε το φαγητό στις ταβέρνες του Παρανεστίου, άλλοι με τα πόδια και άλλοι στην καρότσα του αγροτικού του Ορέστη φτάσαμε στο Κ.Π.Ε., 2 χλμ. περίπου από την κωμόπολη, για ένα χαλαρωτικό ύπνο.

Πρωϊ-πρωϊ την άλλη ημέρα (22.10.2017) βρεθήκαμε περιχαρείς, παρά το κρύο που επικρατούσε, οι περισσότεροι κουκουλωμένοι και στοιβαγμένοι στις καρότσες αγροτικών αυτοκινήτων που είχαμε κανονίσει να μας μεταφέρουν στο Δασικό χωριό του Φρακτού. Δύο

από τους φοιτητές μας, ο Ανδρέας Ρούσσος και ο Μάνθος Παντισίδης, εκτέλεσαν μάλιστα εθελοντικά και χρέη οδηγού. Ο δρόμος που ακολουθήσαμε από το Παρανέστι για ευκολία μας και μετά από συνεννόηση με τους φύλακες ήταν αυτός που περνά πάνω από το

φράγμα της Πλατανόβρυσης. Ο δρόμος συνεχίζει άσφαλτος μέχρι τα Θερμιά (πρόχειρος,

υποτυπώδης οικισμός) όπου και ιαματικά νερά, δυστυχώς αναξιοποίητα από την Πολιτεία, και μετά χωματόδρομος φτάνει στο Φρακτό περνώντας από την πλούσια «Πηγή του Ζωγράφου»

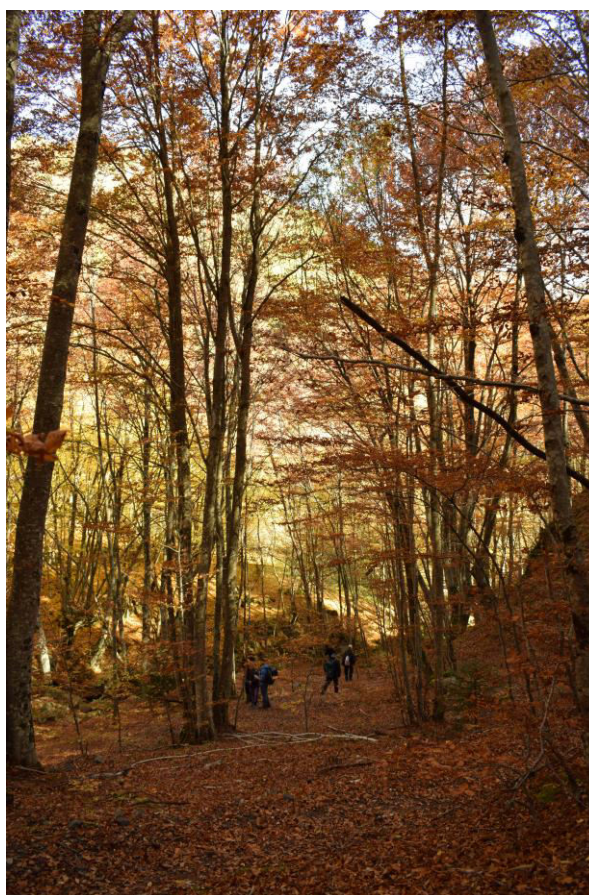

στα αριστερά μας. Μια μικρή στάση στους ξύλινους οικίσκους και αρχίσαμε πλέον να πεζοπορούμε αρχικά και για λίγο στο χωματόδρομο και καθοδηγούμενοι από τα σημάδια μπήκαμε σε μονοπάτι για να επισκεφθούμε τους 3 καταρράκτες της περιοχής.

Μπαίναμε πλέον σε πανέμορφο, σιωπηλό δάσος από πανύψηλες οξιές, που φθινόπωρο πλέον, με τα πυρόξανθα χρώματά του φάνταζε μυστηριακό και μαγικό ταυτόχρονα, δεν μπορούσε παρά να μας φέρει στο νου τους στίχους του ποιητή...

*Κράτησα τη ζωή μου ταξιδεύοντας
ανάμεσα στα κίτρινα δένδρα
κατά το πλάγιασμα της βροχής
σε σιωπηλές πλαγιές
φορτωμένες με τα φύλλα της οξιάς
καμιά φωτιά στην κορυφή τους...*

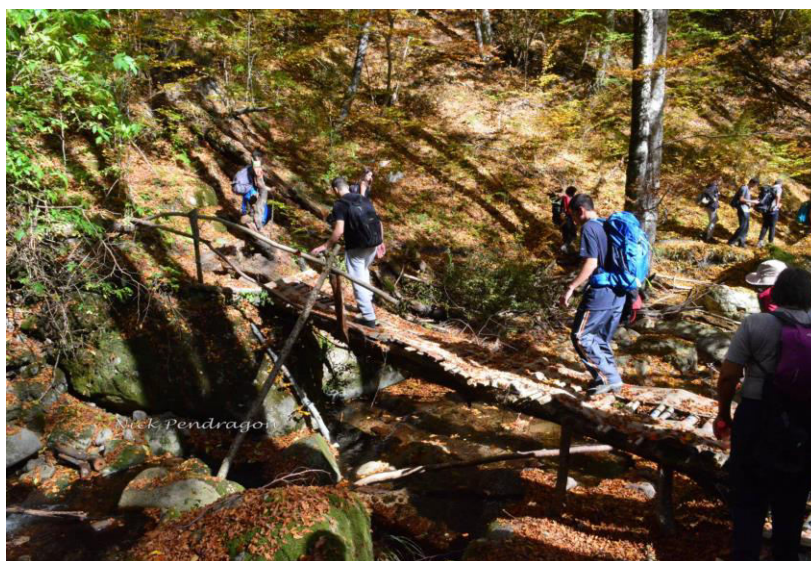
Και πώς να μην το νοιώσουμε αυτό αλήθεια βλέποντας δίπλα μας τις πυκνά καλυμμένες με τα φύλλα της οξιάς, σαν με χαλί σκεπασμένες πλαγιές ενώ οι κορυφές των δένδρων γυμνές, χωρίς... φωτιά, χωρίς δηλαδή τα κόκκινα φύλλα τους! Και το θέαμα θα γινόταν ακόμη πιο εντυπωσιακό όταν στην παλέτα των χρωμάτων προστέθηκαν το κίτρινο των φύλλων της σημύδας (*Betula pendula*), το κόκκινο του σφένδαμου (*Acer spp.*) και το μωβ της κρانيάς (*Cornus spp.*). Την

εποχή αυτή άλλωστε επιλέξαμε σκόπιμα να επισκεφθούμε τη Ροδόπη για να θαυμάσουμε τα χρώματά της, να ακούσουμε στο παραμικρό φύσημα του ανέμου το θρόισμα των φύλλων που ως πολύχρωμες πεταλούδες, σαν σε χορό θα βλέπαμε να αποχωρίζονται τα κλαδιά και να ντύνουν τις πλαγιές. Αλλά και οι γνώσεις που αποκτήσαμε για μια ακόμη φορά για το δάσος από τον Δασολόγο, Καθηγητή Ιωάννη Κακαρά ήταν πολύτιμες και δοσμένες στο κατάλληλο περιβάλλον.

Η πορεία συνεχίζεται σε ολοένα ομορφότερο τοπίο για να φτάσουμε καθοδηγούμενοι συχνά και από τον ήχο του ρέματος αριστερά μας και των καταρρακτών, στους τρεις

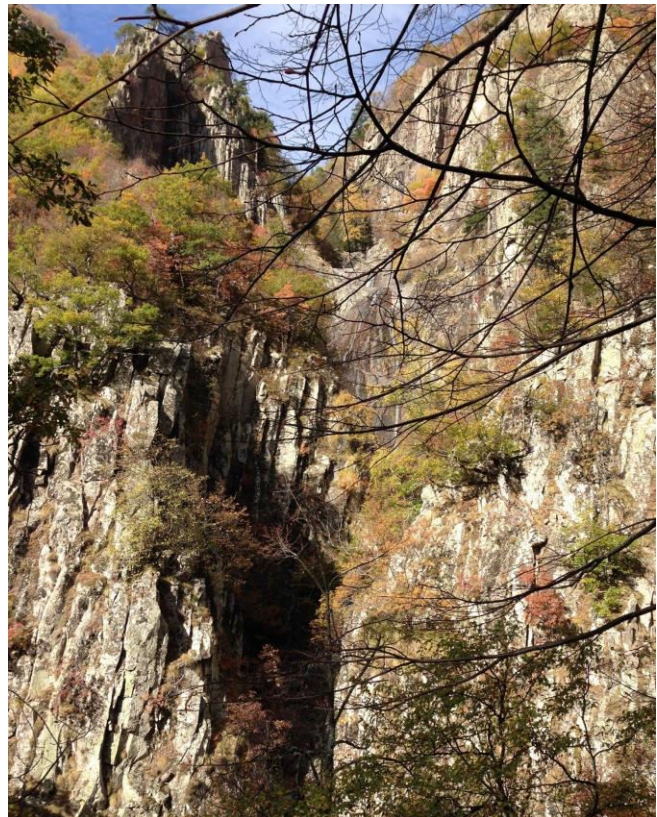
καταρράκτες. Το δεύτερο καταρράκτη μπορεί κανείς να τον θαυμάσει και από το πίσω μέρος

του λόγω του κοιλώματος που εκεί δημιουργείται. Οι προπορευόμενοι μάλιστα είχαν την τύχη να δουν εκεί ένα μικρό αγριόγιδο (*Rupicapra rupicapra balcanica*) που τρομαγμένο πετάχτηκε

και εξαφανίστηκε στην απότομη πλαγιά. Τον τρίτο και ψηλότερο καταρράκτη δεν μπορεί να επισκεφθεί κανείς εύκολα, παρά μόνο να τον δει από μακριά με πολύ μεγάλη προσοχή. Μετά τους καταρράκτες επισκεφτήκαμε την τοποθεσία «Βραχό-

κηπος», οι απότομες βραχώδεις πλαγιές του οποίου, κατά μήκος των συνόρων με τη Βουλγαρία είναι εντυπωσιακές, ιδιαίτερα μάλιστα όταν κανείς μπορέσει να διακρίνει στις μικρές, εν είδει μπαλκονιού προεξοχές αγριόγιδα να βόσκουν στο πλούσιο γρασίδι που εκεί αναπτύσσεται. Για να θαυμάσουμε το θέαμα του βραχόκηπου έπρεπε να επιστρέψουμε στο χωματόδρομο, να προωθηθούμε για λίγα χιλιόμετρα βορειοανατολικά, να πάρουμε ένα ανηφορικό μονοπάτι και να φτάσουμε σε ευρύχωρο μπαλκόνι απ' όπου η θέα ήταν ανεμπόδιστη. Και εδώ πλήθος οι σφένδαμοι, οι γάβροι (*Carpinus* sp.), οι κраниές, η ορεινή (*Pinus silvestris*) και μαύρη (*Pinus nigra*) πεύκη, η όστρια (*Ostrya* sp.) κ.ά. δένδρα στόλιζαν με τα χρώματά τους το

τοπίο. Εδώ ανακαλύψαμε και κόπρωνα αρκούδας (*Ursus arctos*), η οποία έχει έντονη παρουσία στην περιοχή. Την εποχή μάλιστα αυτή είναι γνωστό ότι το μεγαλύτερο αυτό θηλαστικό της άγριας πανίδας της χώρας μας τρέφεται ακατάπαυστα με άγρια φρούτα του δάσους (αγριοκορόμηλα, κρίνα, γκόρτσα κ.ά.) προκειμένου να πέσει σε λήθαργο το χειμώνα που νωρίς εκεί καταφθάνει.

Η ώρα είχε προχωρήσει, άρχισε σχεδόν να νυχτώνει και έτσι παρά το θαυμάσιο θέαμα που δεν χορταίναμε να βλέπουμε, έπρεπε γρήγορα να κατηφορίσουμε και να βρούμε τα αγροτικά για το δρόμο της επιστροφής. Στο Παρανέστι φτάσαμε νύχτα και διανυκτερεύσαμε ξανά στο φιλόξενο Κ.Π.Ε.

Το πρόγραμμα πιο χαλαρό την επόμενη ημέρα (23.10.2017), αφορούσε την επίσκεψή μας στα στενά του Νέστου, στο χωριό Τοξότες του Ν. Ξάνθης. Το μονοπάτι, που τα τελευταία χρόνια έχει έντονα αξιοποιηθεί τουριστικά, μας επέτρεψε μετά από ολιγόωρη πορεία την όμορφη θέα στους μαιανδρισμούς του Νέστου,

του παρακείμενου δάσους του με τις λεύκες, τα σκλήθρα, τα πλατάνια και άλλα δένδρα και της πορείας που ακολουθούν οι γραμμές του τραίνου μέσα από συνεχείς σήραγγες σκαμμένες στο βράχο.

Η πορεία με το τραίνο ή και με τα πόδια κατά μήκος των γραμμών του αποτελεί μία όμορφη εμπειρία για κάποιον που θα το επιθυμούσε. Για μας πλέον χρόνος δεν υπήρχε, έπρεπε να επιστρέψουμε στο λεωφορείο για να αρχίσουμε το πολύωρο ταξίδι μας στην Αθήνα και να

φτάσουμε πολύ αργά τη νύχτα στο Πανεπιστήμιο, πλήρεις εικόνων, συναισθημάτων και στιγμών που όλοι ως παρέα μοιραστήκαμε τις τρεις αυτές ημέρες.

Επιμέλεια κειμένου
Ομότιμος Καθηγητής Ν.Γ. Εμμανουήλ
Δρ Ε.Ν. Πάνου

Φωτογραφίες: Αγαλόπουλος Νικόλας, Αγγελιουδάκης Θεодωρής, Αντωνιάδου Κωνσταντίνα, Ανυφαντή Μυρτώ, Αρμάογλου Άρης, Βούκατα Βαΐα, Δημητρακόπουλος Νικόλας, Ζαφειρόπουλος Φώτης, Θεοδώρου Γιώργος, Κοψαύτη Ζωή, Μουτσοπούλου Ιόλη, Μπάκος Αριστοτέλης, Μπάρδα Μυρτώ, Μπουρλάς Κωνσταντίνος, Πάνου Ελένη, Πούλου Δανάη, Ρούσσος Ανδρέας, Σάρρος Θωμάς, Τσατήρης Βασίλης, Φαμπρικατζής Άλκης, Φλουρή Φωτεινή, Χειμώνα Νικολίνα.